

Schuszter Henrik

Kampánysztori

A Sétáló Budapest
aktivistaszemmel

Schuszter Henrik

Kampánysztori

A Sétáló Budapest
aktivistaszemmel

Kossuth Kiadó

Borítóterv:
Protzner György / JarlDesign

ISBN 978-963-544-669-8

Minden jog fenntartva

© Schuszter Henrik 2022

© Kossuth Kiadó 2022

Tartalom

Előszó	9
1. Minek ment oda?	13
Töréspont	15
Bolyongás	22
Apu a pohárhoz nyúl	30
A centrum talánya	37
2. Az új pólus	45
Vízió a láthatáron	47
Biztató jelek	55
Az OIG hajnala	65
Egy tábor	72
Távlatok	96
A pult mögött	106
Zöld bukta	115
3. Ötezer név	123
Célpont	125
Vihar előtt	142
Startlövés	160

Össztűz	174
Hajsza	192
4. Ellenzékváltást!	205
Katarzis	207
A híd	215
Forradalom a szavazófülkékben	236
Középmezőny	247
Utószó (Puzsér Róbert)	253

*Hálás köszönet szüleimnek és Timinek,
Zsombornak, Csaszinak és Gergőnek a támogatásukért.*

*Köszönöm Péternek és Katának,
hogy segítettek megvalósítani ezt a munkát.*

Előszó

Négy-negyvenhat. Négy-négy-hat.

Emlékszem a koccanó sörösüvegek hangjára és a pincérek ütemes csörömpölésére. Az is a fülemben cseng, hogyan dobogott a pincelépcső a fel-alá rohangáló emberek lába alatt. Hallom a tömeg morajlását az újabb és újabb eredmények láttán. Érzem a feszültségtől izzó levegőt a tüdőmben. Látom az értetlenül egymásra meredő tekinteteket. Érzelmek széles spektrumát élték át aznap éjjel az aktivisták: keserűség és felindultság, közöny és szenvelgés, harag és cinikus derű egyaránt jelen volt. Én pedig ott álltam, a helyiség közepén, letaglózva, a kifüggesztett tévére szegezett tekintettel. Nem tudtam részévé válni a kollektív gyásznak, egész este kívülállónak éreztem magam azért, ami a lelkemben zajlott. Pedig Isten a tanúm, próbáltam átvállalni a fájdalom terhét a többiektől. Mindenkiel váltottam néhány szót, akit ismertem, de a lelkesítő szándék helyett a melankólia és az elhagyatottság áradt a beszédemből. A végtelen üresség emésztett belülről, valami, ami zsigeri, és mindörökre nyomot hagy – utoljára egy áprilisi napon éltem át hasonlót, 2018-ban...

A drága jó pia ismét kisegített, ugyanis – hogy, hogy nem – egyik pillanatról a másikra a targoncánál találtam magamat,

mintegy ötven emberrel körülvéve. Robi már éppen a mikrofonért nyúlt, úgyhogy időben kaptam észbe. Ami ezután következett, az ahhoz hasonló, mint amikor egy hajótörött végre megpillant egy vízen úszó deszkát, amire felkapaszkodhat. Aki nem hiszi, nézze meg a YouTube-on, fent van a teljes elhangzott beszéd – nem mintha a mobil képernyőjén keresztül akár a századrésze is átjönne annak a katartikus élménynek, amit az alatt a huszonöt perc alatt átélhettem. Egy 4K-s monitor még nem elegendő ahhoz, hogy egy kívülálló megértse, mit váltanak ki az emberből a „Szép volt, Robi!” kiáltások vagy a szinte mondatonként felzúgó, mindent elsöprő tapsvihar.

Persze ennél relevánsabb kérdésként merülhet fel, hogy miként válthat ki érett, felnőtt emberekből egy szám ekkora sokkot. *Négy-negyvenhat. Négy-négy-hat.* Az azonosító kódtól kezdve az akciós szalámi áráig bármit jelenthet. A pincében lévő száz embernek ugyanakkor maga volt annak a légnemű eszmének a kikristályosodása, amelyet legalább egy évig képviseltek – netalán kergettek. Ezt megelőzően az egyetlen ütőkártyánk a pusztaszavunk volt – a pultok mögül, szórólapon közben, avagy a munkahelyen, az iskolában, az esti ivászatokon. Kezdetben e szavakat csupán suttogni tudtuk, később már programot hirdettünk szólamaink rendszeréből. Mégis, azon az estén, október tizenharmadikán vált kézzelfoghatóvá az addig hordozott szellem.

Megmérettünk és könnyűnek találtattunk, mantráztam az eredményeket látva, órákon át. Az őrzítő gondolat túlüvöltötte a királyi televízió búskedvű műsorvezetőjének hangját

is. Ritka alkalom, hogy azonos hullámhosszra kerülhetek a NER-média lakájaival, de azon az éjjelen ez is összejött. Habár komor hangulatuk egészen másból fakadt, hiszen ők épp nem valamiféle eszme átmeneti sikertelenségén keseregtek, sokkal inkább a hatalmon lévő káderállományuk öt évre kiterjedő összezsugorodásán. Ám kétségtelen, hogy együttérzéssel bólintottam a Fidesz-vereség okozta döbbenettől hápogó M1-es csinovnyik felé, és sorsunk egy tovatűnő pillanatra összefonódott a fájdalom mezején. S bár a bennem dúló érzelmi vihart a képernyőn keresztül ő aligha észlelhette, engem megnyugtatott, hogy a médiaelit lelke velem együtt zokog azon a szeles őszi éjszakán.

Nem szándékozom túl nagy jelentőséget tulajdonítani annak, ami történt.

A nép döntött, a nép bölcs, a nép igazságos. Legitim döntés volt, hisz ritkán látott nagyságú tömegek rohantak a szavazófülkékbe, középső ujjukat Orbán felé fordítva. Bölcs döntés született, a nép felkent fia elzavarta az öreg csósz, Tarlóst, aki a veteményest dézsmálta ahelyett, hogy klímát szerelt volna a füstölgő metrókocsikba. És végül: a nép igazságot szolgáltatott egy arrogáns, pöffeszkedő, ordibáló, Puzsér nevű nomádot melegebb éghajlatra elküldő, nyamvadt, a szavazók 4,46 százalékának ellenkezése mellett. Többé senki se „k...rhat” se „lóval”, se „szamárral” büntetlenül, a nagyszájú fenegyerek száműzetésbe vonult, az egyszeri szavazó pedig érzékeny csapást mérhetett az autoriter rezsím gránitszilárd támpilléreire. Immár valamennyi zavaró tényező elhárult

a jobb- és baloldali tömb mindent eldöntő, 2022-ben esedékes végső összecsapása – Zaránd Péter találó leírásával élve –, az Infinity War elől. Ezen jogos érvek ellenére mégis szeretnék hiteles képet nyújtani a kedves olvasó számára arról, hogy egy egyszerű Puzsér-fogdmeg szemszöge mit is jelent. Ígérem, minden erőmmel azon leszek, hogy az események láncolatát a maguk valójában, belemagyarázások és fantazmagóriák nélkül tárgyaljam. Így is oly sokszor könyveltek már el bennünket – jobb esetben – álmodozóknak a kampány során, úgyhogy szorítkozzunk a rideg tényekre. Bizton remélem azonban, hogy e rövid elbeszélés minden hibája ellenére is védelmére kel annak a pár száz naiv fantasztának, továbbá harmincegyezer ember leadott voksának, akiknek a többség gúnyos kacaja jutott osztályrészül azért, mert csökönyösen követeltek egy másmilyen Magyarországot.

1.

Minek ment oda?

Töréspont

A kampány jelmondatai

Régi jobbikos reflex gyanánt hadd szegjem meg rögtön az adott szavamat! A következő anekdota ugyanis, bár tény, hogy megtörtént, mégsem nevezhető oly mértékben tényszerűnek, mint az Erzsébet-utalvány vagy a pozitív víruseszta. Jóllehet az előszóban objektivitást ígértem, annak magyarázata, hogy miért is lettem sétálós aktivista, nem teljesen a tényeken alapul.

2015-öt írunk, helyszínünk Gyergyószentmiklós, pontosabban a helység közelében évente megrendezésre kerülő EMI-tábor. Nem sokkal a tapolcai időközi választás után járunk, ahol a Fidesz vereséget szenvedett a jobbikos jelölttel

szemben, elveszítve ezzel kétharmados parlamenti mandátumtöbbségét. Az internetadó ötletének visszavonásából fakadó általános ellenzéki eufória a tetőfokára hágott. Dicső időszakot élt a rendszerellenes hevület, a kormánypártoktól elforduló szavazók száma folyamatosan nőtt. Az ügynevezett baloldal – akkor még Jobbik-mentesen – az újabb összeomlással szerzett sebeit nyalogatta, Mesterházy Attila kecskeszakállja pedig sohasem látott mértékű terebélyesedésnek indult, miután ígéretet tett arra, hogy kormányváltásig nem borotválja le. Vona Gábor érkezettnek látta az időt, hogy Orbán első számú kihívójává váljon.

Amikor tizenhét évesen jelentkeztem a táborba, a poszt-nemzeti radikális romantika érzetén kívül nem sok mindenrel törődtem. Bár annyit egy zöldfülű IT-tag is észlelhetett, hogy a Jobbik berkeiben megkezdődött a néppárti fordulat. Ennek ellenére szegény Novák Előd, a megafonok királya, ekkor még tajtékzó lelkesedéssel ecsetelte alelnökként, mennyi pozitív hozadéka lesz ennek a folyamatnak a párt jövőjére nézve. Novák naivitása hüen jelzi, hogy egy átmeneti korszak közepén álltunk, ez pedig rezonált a világról alkotott, illetve éppen csak formálódó eseménybuborékkal. Önálló gondolataim még nemigen akadtak, bár szentül hittem, hogy amit kiejtek a számon, az mind saját szerzemény. Akárcsak a párt, úgy én is igyekeztem összeegyeztetni a karikás ostort az öltöny-nyakkendővel, a Kárpátia riffjeit a Spinoza Kávéház füstös aromáival.

E paradoxonok ideológiai megalapozása még váratott magára, jóllehet a képletes térben már volt mire mutogatni: a Sixtus-kápolna freskóin Isten egyszerre teremti a Holdat és a Napot, a múlt és a jövő poláris kettősének szimbólumaként. Így egyesül a tradicionalizmus merengése a felvilágosodás vívmányaival a 21. századi jobboldali politikában, gondoltam én. A nagy kérdés persze az volt, hogyan lehet ezt az identitásbeli átalakulást lenyomni a radikálisabb szavazók torkán. A választ pedig maga Vona adta meg Gyergyószentmiklóson, azon a füledt, nyári délutánon.

Csaknem fél órával Vona előadása előtt elfoglaltam egy széket a nagysátorban, így az első sorokból figyelhettem az attrakció kezdetét. Mivel addig nem sok izgalom ért a táborban, tűkön ülve vártam, hogy a vezér hangja betöltse a teret, útmutatása bizonyosságot nyújtson a kétkedőknek. Ahogy kezdett betelni a nézőtér, úgy váltak érzékelhetővé a generációs különbségek: a korpaletta két véglete egyaránt túlsúlyban képviseltette magát, azaz főként 20–30 és 60–80 közöttiek foglalták el a recsegő széksorokat. Csakhamar felbukkant a mi köreinkben addigra legendás ellenállóvá avanzsált Szávay István alelnök, aki – miután elhelyezkedett a pódiumasztalnál – rohamtempóban kezdte egyengetni maga előtt az ásványvizes palackokat. Mire megfelelő geometriai alakzatba rendezte azokat, már fel is tűnt a színen feltűrt kék ingujjban az elnök, apostoli tekintetét végig a közönségére szegezve, és elfoglalta az őt megillető középső helyet. Csatlakozott még

egy moderátor is, így minden készen állt a programbeszéd elszavalásához.

Remélem, egy szép napon egyetemi tananyaggá nemesülhet az a retorikai attitűd, ami Vonát mindig is jellemezte: államférfiúi pózok, hosszú, jelentőségteljes csendjáték minden kiejtett mondat záróakkordjaként, meg persze a mérhetetlen pátoasz. Utóbbi ugyan a radikális szubkultúra eszköztárának már az idők kezdete óta részét képezte, ám Vona fejlesztette igazán hatékony fegyverré, szisztematikusan és lehengetlő eredménnyel. Talán az emelte őt ki a pártelit mezőnyéből, hogy míg egy Toroczkai vagy egy Novák kifejezésmódja csupán egyetlen, erősen lekorlátozott narratívát aládúcolva válik működőképesé, addig az elnök stílusa rugalmasabban igazodott a közléshez. Egyaránt jól szolgálta a hagyományos militáns szólamokat, később pedig a néppárti közhelygyűjtéményt. Ezzel magyarázható, hogy az úgynevezett „vadhajtások” még legalább egy évig gyanútlan-vígan lengedeztek a párt ágain, miközben már javában fenték rájuk a metszőolót. Maga Orbán is felfigyelt erre a kommunikációs bravúrra, nem véletlen igyekezett háztáji médiája teljes horderejével reflektorfénybe állítani Vona korábbi és legújabb kiszólásai közötti totális ellentmondásokat.

Mindig tanulságos a tömeglélektan hatásait testközelből megfigyelni. Amint a mikrofon az elnök kezébe került, az addig zsi bongó és sokszínű hallgatóság hirtelen tanulási üzemmódba kapcsol, és egyetlen gigantikus szivacsként szívta fel szavai velejét. Olyan kifejezéseket lehetett hallani a padsorok

között, mint: „kóstolgatni kell a kormányzás felelősségét”, és: „minden gondolatot a leendő kormányzás fényében kell megvizsgálni”. E szavak hallatán megszűntek az egyéni sorsok és igények, helyükre pedig a nemzet jövőjének és lehetőségeinek korszakos képe úszott. Az erélyes szónok ismertetőjele, hogy puszta jelenlétével olyan egységfrontba tömöríti saját közönységét, amelyben nincs helye szuverén akaratsnak. Álljon bár az öntudat mégoly emelkedett Parnasszusán, bástyázza körül személyét bármily masszív kontúrokkal is, a psziché rejtekében megbúvó darwini csordareflexek ellen vajmi keveset tehet az ember. Nem beszélve rólam, aki a szellemóriás definíciójának aligha feleltem meg. Ebben a helyzetben talán az egyetlen kiutat maga a tömeg képes szolgáltatni, amennyiben – felbuzdulva saját erején – a szónokot is maga alá temeti.

A beszéd után a hallgatóság kérdésein volt a sor. Úgy éreztem, mindent tudok, amit tudnom kell, így mikrofon helyett felfokozott izgalomban inkább levegő után kapkodtam. Néhány fiatal és tette kész srác persze rögtön élt a lehetőséggel, hogy fél perc és egy kérdés erejéig csak őrájuk és Vonára szűküljön a világ, a személyükre szabott elnöki válasz pedig beindíthassa agyukban az örömhormon-termelést. A jelenetsor minden mozzanata a pártvezetés száájze szerint alakult, csak úgy repkedtek az előregyártott politikai impulzusok, úgymint „nemzetpolitika”, „társadalmi közérzet” és „küldetésstudat”. De még mielőtt végleg elmerültünk volna a kölcsönös kielégülés tengerében, néhány sorral előttem szólásra emelkedett egy idősebb úr. Az arcát nem láthattam, mindössze hófehér,

ritkulófélben lévő haja maradt meg emlékfoszlányként. Bágyadtan, de határozott mozdulattal nyúlt a mikrofonért, majd ősi erőket idéző hangján belekezdett a mondókájába: „Ez mind szép és jó, tisztelt uraim, de egy valamire nem tértek ki, ami szerintem a legfontosabb lenne. Mikor rántunk végre kardot, hogy Attila és Csaba királyfi oldalán a hadak útjára lépve leszámoljunk a zsidó pestissel?”

A pillanat törtrésze alatt kizuhantam a kollektív politikai násztáncból, és hirtelen magamra maradtam. A nép tudattalanjának démonaival néztem farkasszemet, és éreztem, hogy olyan erővel viaskodunk, amelyekre nincsen befolyásunk. Mentsvárat keresve tekintgettem a körülöttem ülőkre, de ők látványosan igyekeztek figyelmen kívül hagyni az idős férfi szavait. Mellettem egy srác rögtön a telefonja után kapott, mivel sürgős üzenhetnékje támadt a barátnőjének Messengeren. Megint mások újabb üveg Csíki Sör kupakját pattintották le, hogy hozzájussanak az értékes nedűhöz, amíg elhallgattatják az ostoba vénembert, és visszaáll a harmónia. Ám a leglátványosabb produkciót maga Vona szállította, aki akkora elánnal kezdte a szemeit forgatni, illetve olyan teljes testét igénybe vevő mozgáskultúrát mutatott be, kifejezve ezzel felháborodását, ami a kortárs művészek izgága taglejtéseit hazudtolta meg. Újfent mikrofonjához nyúlt, és felpaprikázott hangulatban söpörte le az öreget: „Ne várja senki, hogy szimpatikussá tegyem a Jobbikot annak, aki valamiféle náci romantikában él. Nem teszem számára lakhatóvá a pártot. Az ilyen csináljon másik pártot magának!”

A morajló tömeg egyetértését fejezte ki, miközben magáévátette azt a hozzáállást, amelyet az elnök sugallni akart, vagyis: már az is lealacsonyító, hogy ilyesmi szóba jöhet egy történelmi, politikai fordulat küszöbén. Kinek is jutna eszébe ilyesmire asszociálni egy ilyen kulturált, európai közegben, mint amilyen a Jobbiké? Abszurd állítás is lenne, hogy a nemzeti radikális hullámokat meglovagoló, a parlamenti bársonyszékekbe özönlő jobbikos politikusok ugyanezen retorikai eszközök gátlátalan alkalmazásával jutottak a mézesbödönhöz.

Most már belátom, bizonyosan számítottak hasonlóan elborult kérdésekre a pártelitben, és tervezett koreográfia mentén jártak el a reakciójukkal. Mindenesetre – bár nem szeretném a saját felelősségemet elhárítani abban, hogy jelenlétemmel asszisztáltam ehhez a színjátékhoz – annyit állíthatok, hogy mindezeket hallva és látva mélységes undor töltött el. Megtapasztalhattam, hogy a hatalom megragadásának receptje múltbeli tetteink elfedésén és azon komplett néprétegek megtagadásán alapul, amelyek az addigi sikerek hordozói voltak. S bár egészen 2018-ig szimpatizáns maradtam, ezekben az években felerősödtek bennem a meghasonlás jegyei. Forradalmi lelkesültségem alábbhagyott, és kínzó kérdések gyötörtek arról, vajon milyen elveket is szolgálok azzal, amit teszek vagy mondok. Gigászi erőfeszítésekbe tellett a kételyeket elhessegetni a '18-as választási kampány idejére. Majd amikor április 8-án szavazatszámllálóként, páholyból szemlélhettem a narancsba boruló országot, pallosként sújtott le rám a felismerés, hogy még csak meg sem érte a mefisztói alku.

Bolyongás

Fotó: Kovács Dávid

Kérdések egy aktivistatalálkozón

A '18-as választási sokk hónapokra a padlóra küldött, de szerencsére az egyetemen unatkozni depressziós állapotban is nehéz, úgyhogy a különféle laborgyakorlatokon megkettőzött figyelemmel bámultam a monitoron kibontakozó grafikonokat, öntöttem vegyszereket ide-oda, és körmöltem a képleteket a zárthelyiken. Persze továbbra is követtem a közéleti fejleményeket, amelyek az újabb kétharmad után nem sok jóval kecsegtettek. A pártszervezet a milliárdos nagyságrendű ÁSZ-büntetés súlyát nyögte, miközben a hitét veszített tagság addigi viszonylagos egysége is megbomlott. Vona lemondása

után az elnöksége alatt harmadvonalba szorított radikális irányzat a hatalmi vákuum közepére igyekezett lavírozni önmagát. Árulóknak bélyegezték a néppárti folyamatok kiterveleit, és a jól bevált módszerekhez való visszatérést sürgették. A mérsékeltek viszont már túl sok halkrémes szendvicset fogyasztottak a Parlament büféjében, és túlzottan elkényelmesedtek ahhoz, hogy újra átéljék fiatalkori vadságukat Toroczkai oldalán. Nyilvánvalóvá vált, hogy pártszakadás fenyeget, a demoralizáló események a struktúra legalsó fokáig megrendítették a közösséget. Az amúgy sem acélos helyi szervezeteink is pillanatok alatt darabokra hullott. A *Titanic* utolsó zenészeként próbáltam az elhangolt hegedűn játszani, mikor elvállaltam, hogy a városom tagozati elnöke leszek. Vonakodva és enerváltan fogadtam el a „légüres” felkérést, hisz nem láttam be, mit tudnék egymagamban változtatni a reményvesztettségem és a kiábrándultságom.

Ezen az sem segített, amit a májusi kormányellenes tüntetéseken tapasztaltam: százezer fős tömeg még sohasem gyűlt össze ennyire céltalanul. Jóllehet ez volt az első alkalom, hogy bár időlegesen, de a pártok papírvékony ideológiai máza feloldódott az állam maró közegében, megrepesztve a gyurcsányi nihilizmust, a konzervatív büszkeségtől elválasztó falat. Ez az új irányvonal inkább megrémisztett, mintsem megnyugtató volt, úgyhogy több tüntetésre azóta sem merészkedtem ki. Mi lehet rettentőbb fejlemény a leszerepelt óbaloldal gátlástalan önmosdatásának esetleges sikerénél?

Bár kezdetben a tüntetések szervezői igyekeztek a civil ellenállás jegyében meghirdetni a népfront létrejöttét a NER-oligarchák országlásával szemben, ez a kísérlet nagyon hamar és látványosan roskadt önmagába. Már csak az a kérdés, kinek kellene felelnie ezért: a kormánypártok agresszivitása megfelelő indokot szolgáltat-e komplett elvrendszerek tendenciózus elsüllyesztéséhez? A napi politika búzló mocsara megújult szlogeneket gőzölögtetett az elkeseredett néptömegek tüdejébe: „összefogás”, „népakarat”, „harc a diktatúra ellen”. Csábító mantrák az egyszeri szédelő szavazó számára legyártva. Kiváló eszközök az ellenzéki térfél átrendezési szándékának elfedésére. A tartalommentes jelszavak célpontot jelölnek ki, véletlenül sem egységes és koherens identitást. A baloldali „elit” viszont még a megfelelő célpont kijelölésével is adós maradt, az „összefogás” valóságot szemérmesen elfedő függönye mögött ugyanis az folytatódott, ami a választás előtt is zajlott: a rendszerváltás bűneiből kimaradó pártok leszalámítása. Ezen törekvésükben készséges szövetségesre letek az ellenzéki média prominens figuráiban. Már áprilisban átáramlottak a köztudatba hasábjaikon olyan cikkek, amelyek az LMP és a Jobbik felelősségét firtatták a kétharmad bekövetkeztéért – vérmesebb újságírók még a Kutyapárt szerepét sem áttallottak felhánytorgatni. Narratívájuk tökéletesen belesimult a kormánypárti kommunikáció sémáiba, állításuk szerint az ellentábor ügyét szolgálják mindazok, akik irányelveket kérnek számon a hatalom gyepelőjét kezükbe követelő politikusokon. Eklatáns példaként említeném Schiffer András

esetét, aki megátalkodottságában szóba merészelt állni a Fidesz sajtójával kampány idején, hovatovább kritikát fogalmazott meg az ellenzéki egység habarcsaként funkcionáló baloldali „elittel” szemben.

Kíváncsian vártam, vajon milyen védekezéssel rukkol majd elő a Jobbik kommunikációja a nemtelen vádak ellen. Örömmel fogadtam, hogy a pártvezetés országjáró körutat jelentett be április végén „a felmerülő kérdések széles körű tisztázásáért”, érintve minden olyan települést, ahol szervezetük működött. Hamarosan megérkezett az e-mail, amelyben engem is meghívtak a választókerületi megbeszélésre. Az időpontot késő délutánra tűzték ki, ám mire a helyszínre értem, félhomály ereszkedett a tájra. A találkozót egy seszínű irodaház első emeleti tárgyalójában rendezték meg. Tisztán emlékszem, milyen izgatottan kaptattam fel az épület lépcsősorán, hisz ritka alkalomként éltem meg, hogy az anyapárt magas rangú küldöttei esetleg a véleményemet kérhetik a szervezeti megújulás ügyében.

Mikor beléptem a kissé egyenetlenül faragott ajtón, a legtöbb meghívott már elfoglalta helyét a szobában lévő kerekasztal körül. Felismertem közülük a helyi káderek nagyját, kikerekedett képű fiúk voltak a húszas-harmincas éveik derekán. Én képviseltem egyedül az ifjúsági tagozatot, rajtam kívül a befolyásmentes figurák közül néhány, válaszokat kereső mezei aktivista is megjelent. Halkan köszöntünk egymásnak. Csupán látásból ismertek engem, így nem is erőltettük a báj-csevejt. Amíg várakoztunk a pártközpontból kirendelt meg-

mondóemberre, igyekeztem minél jobban eligazodni a me-rengő, unott, avagy sértett arc kifejezéseken. Heveny kapcsolati tőkém révén ismertem történeteket némely ott ülőről, így még érdekesebbnek tetszett ezeket a sztorikat arcokhoz kapcsolni.

Amott egy gondterhelt homlok mögé rögtön mélyebb jelentést vizionálhattam, hiszen valószínűleg a lakájmédia helyi kontingensének egy héttel azelőtti, arcátlan karaktergyilkos cikke vájta belé a barázdákat. Emitt egy másik, búskomor, borostás fickó bánata is érthetővé vált, ha tudomása volt a nemrégiben, egy éjszaka lezajlott összetűzéséről néhány bal-hés plakátrongáló vandállal.

Egyértelműen volt valami közös a keserű tekintetekben és a holtápadt arcokon: süttött róluk a tanácstalanság. Ezen hivatott változtatni a halovány mosollyal éppen az ajtón belibbenő ficsúr, aki egyébként azóta hatalmas csinnadrattával szintén elhagyta a pártot. Kezet fogott mindannyiunkkal, majd egy önmaga országos jelentőségével eltelt figuraként huppant le a legközelebbi székre és látott neki felmérni a közhangulatot. Habár tekintve, hogy ez a sokadik meglátogatott körzete volt, nem hinném, hogy meglepte, ami fogadta.

– Köszönöm, hogy eljöttetek – kezdte cérnavékony hangján. Vállig erő haja készséggel lekövette a minden kiejtett szónál idegesen rángatózó nyakának mozgását. – Mint azt ti is tudjátok, azért jöttem, mert érdekel a véleményetek, hogyan lenne érdemes továbbmennünk. Rá kell jönnünk, mit rontot-

tunk el, és erre nem létezik egyetlen válasz. Ha valami nyomja a szíveteket, szóljatok, és én azt továbbítom a vezetőségnek.

Egymást érték a helyénvaló meglátások. Egy szemlátomást élelmes aktivista, aki az előző egy hónapban a saját városrészében szervezte a pultozásokat, természetsszerűleg a szervezetség problémáival kezdte a panaszáradatot.

Kiemelte az egyértelmű felsőbb utasítások hiányát, az akciókhoz szükséges alapanyagok terén tapasztalt hiányosságokat, valamint azt, hogy a helyi képviselők a kisujjukat se mozdították az egész kampány során. Némán bólogattam, egyértésemről biztosítva őt, nem mintha erre rászorult volna. Ezután az egyetlen középkorú résztvevő, egy enyhén őszülő, vaskos markú uraság azzal érvelt, hogy „túl lett tolvá a néppártosodás”, és a balliberális elit felé tett gesztusok csak a sajátjainkat idegenítették el, miközben nem hoztak be új szavazókat. A társulat sokatmondó hallgatásba burkolózott.

Tudtam, hogy meg kéne szólaljak, de sokkal nehezebbnek tűnt kinyitni a számat, mint negyedórával azelőtt. Egy ideje ábrándoztam már arról, miként fogom megrendítő eréllyel tetemre hívni az egyre sekélyesebbé és hiteltelenebbé váló pártvezetés sameszait, csakhogy amint alkalom kínálkozott rá, nem jöttek a számra a szavak. Fel kellett volna vázoljam, hogy a baj túlmutat az elmúlt hónapok, akár évek eseményein. Nem szabad, hogy a népegyesítési szándék kimerüljön az egyik szekértábor másakra cserélésében, márpedig a gyakorlatban ez vált a néppárti törekvés végkifejletévé. Úgy éreztem, szembesítenem kell ezeket a nyájas, zavarodott kölyköket,

hogy nem az aktuális kormánypárttal szembeni kérelmelhetlen küzdelem fogja beteljesíteni a mi történelmi szerepünket, hanem olyan komplex társadalmi kérdések megfogalmazása, amelyek harminc éve váratnak magukra. Ezért vagyok itt, ez a küldetésem, gondoltam.

Most megléphetem, amit mások elképzelni sem mertek eddig: elindíthatom az identitásbeli reformációnk korát, amelyben megfelelő helyre kerülhet a hagyományok tisztelete a kultúra terében, ugyanakkor az eddig antagonisztikusnak tűnő társadalmi törésvonalak a megbékélés jegyében forrhatnak össze újra. Ezt mind megtehetem, csak ki kell nyitnom a számat, és kimondanom a szavakat.

Ám amint eljött a pillanat, rögtön elillant a képzelőerőm. Merthogy melyek is a felteendő kérdések, amelyeknek a megfogalmazását szorgalmaznám? Létezhet-e egyáltalán olyan átfogó szemlélet, amely magyarázattal szolgál a rendszerváltás utáni korszak romlottságára? Ha igen, mi mit tehetünk ez ellen? A semmi közepén tátogtam olyan igazságokról, amelyeket nem is értettem. Arról nem is beszélve, hogy néhány tűnődő aktivista között vajon milyen hatásfokkal tudtam volna átütni az üzeneteimet a vezetés körei felé? Pillanatszerű zavarodottságomban én is strukturális változtatásokat tudtam csak javasolni, kezdve az anyapárt és az ifjúsági tagozat kapcsolatának újragondolásával.

A ficsúr érdeklődve falta szavainkat, bár visszatekintve a PR-értékén kívül nem sok folyománya lett a találkozóznak csakúgy, mint az összes hasonló megbeszélésnek ország-

szerte. Szervezeti megújulás helyett forgácsolódás, identitásképzés helyett kapcarongyként hajított sablonszólamok jutottak osztályrészül a még ezután is kitartó, végtelenül naiv tagságnak.

A napokban lezajló tisztújító kongresszuson tapasztalt emberi minőség csomolungmai magasságokba emelkedett: kiszivárgott hangfelvételek, lejárató körhívások pletykái, radikálisok platformalapítási mizériája – egy-egy újabb rozsdás szög a pártéleti karrierem koporsóján. 2018 júniusára megszakítottam kapcsolatomat a tagsággal, végleg lezárva az olykor felemelő, de többnyire inkább nyomasztó korszakot, amelyet az addigi három év jelentett.